

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-128 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : **09-49/ 1224-309**
Karar Tarihi : 28.10.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Harun ULU, Burak SAĞLAM

C. ŞİKAYET EDEN : Özalp Petrol Nak. İnş. Tur. Tic. Ltd. Şti.
Gerede Cad. No:117 Dörtdivan/Bolu

20 **D. HAKKINDA İLK İNCELEME**
YAPILAN : Petrol Ofisi A.Ş.
Eski Büyükdere Cad. No:33-37 34398 Maslak /İstanbul

E. DOSYA KONUSU: **Petrol Ofisi A.Ş. lehine tesis edilen intifa hakkının 4054 sayılı Kanuna ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddiası.**

30 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 5.10.2009 tarih ve 7161 sayı ile intikal eden şikayet başvurusunda öne sürülen iddiaların 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde incelenmesi sonucu düzenlenen 22.10.2009 tarih ve 2009-1-128/İİ-09-HU sayılı İlk İnceleme Raporu, 23.10.2009 tarih ve REK.0.05.00.00-110/ 233 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet başvurusunda özetle;

- 40
- Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ) ile 3.3.1998 tarihinde akaryakıt bayilik sözleşmesi imzalandığı ve aynı tarihte İlyas Özalp (başvuru sahibi) ve Mehmet Özalp adına kayıtlı bulunan Dörtdivan İlçesi Ömerpaşalar mevki 655 parsel sayılı taşınmaza Dörtdivan Tapu Sicil Müdürlüğü'nce POAŞ lehine 15 yıl süreyle intifa hakkı tesis edildiği, sonrasında ise söz konusu taşınmazın 17.2.1998 ve devamında 26.1.2005 tarihinde 13 yıllığına yapılan sözleşmeler ile başvuru sahibine kiralandığı,
 - POAŞ'ın Beyoğlu 41. Noterliği'nin 8.2.2008 tarih ve 8073 yevmiye sayılı ihtarnamesi ile ilgili bayilik sözleşmesini tek taraflı olarak feshettiği,
 - Bunun üzerine başvuru sahibinin 2008 Mart'ında USPET firması ile bayilik sözleşmesi imzaladığı, fakat bunu takiben POAŞ'ın intifa hakkına dayanarak, taşınmaza ve üzerindeki tesislere el koymak üzere girişimlerde bulunduğu, Gerede Asliye Hukuk Mahkemesi'ne açılan müdahalenin men'i davası sonucunda taşınmazın POAŞ'a teslimi konusunda tedbir kararı alındığı,

50 ifade edilerek, akaryakıt bayiliği için konulan intifa süresinin 5 yılı geçemeyeceği, bu nedenle 5 yıllık sürenin geçmesi nedeniyle söz konusu intifanın geçersiz hale geldiği,

dolayısıyla söz konusu taşınmaz üzerine POAŞ tarafından konulmuş bulunan intifa hakkı şerhinin kaldırılmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak imzalanan intifa sözleşmesinin 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olduğu ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Dosyada yer alan bilgi ve belgelerden,

- 60 - İlyas Özalp ve Mehmet Özalp'ın müşterek mülkiyetinde bulunan Ömerpaşalar Köyü mevkiindeki 665 parselde yer alan 3970 metrekare tarla vasıflı taşınmazın üzerinde 21.02.1998 tarihinde POAŞ lehine 15 yıllık intifa hakkı tesis eden resmi senet düzenlendiği,
- POAŞ ile Özalp Petrol arasında 3.3.1998 tarihinde, sona eriş tarihi 31.1.2003 olan akaryakıt bayilik sözleşmesi imzalandığı,
- Söz konusu taşınmazın 17.2.1998 ve devamında 26.1.2005 tarihinde 13 yıllığına yapılan sözleşmeler ile başvuru sahibine kiralandığı,
- POAŞ'ın Beyoğlu 41. Noterliği'nin 8.2.2008 tarih ve 8073 yevmiye sayılı ihtarnamesi ile Özalp Petrol ile yapılan bayilik sözleşmesini tek taraflı olarak feshettiği
- 70 anlaşılmalıdır. Rekabet Kurulunun konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü süresine etki eden intifa sözleşmeleri ve kira sözleşmelerinin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

Şikayet konusu olayda istasyonun bulunduğu gayrimenkul Özalp Petrol ortakları İlyas Özalp ve Mehmet Özalp'e aittir. Adı geçen şahısların kontrolünde bulunan Özalp Petrol'e verilen bayilik nedeniyle POAŞ lehine ilgili gayrimenkul üzerinde 2013 yılına kadar sürecek bir intifa hakkı tesis edilmiştir. POAŞ'ın Özalp Petrol ile olan bayilik sözleşmesini feshettiği tarih olan 8.2.2008 tarihine kadar ilgili bayilik sözleşmesi ve intifa hakkı bir bütünlük teşkil etmiştir. Bu noktada bayilik sözleşmesinin olmadığı durumlarda dağıtıcı ve intifa verenler arasında 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında bir dikey ilişkidir söz edilip edilemeyeceği önem kazanmaktadır.

80

Akaryakıt sektörüne yönelik daha önceki kararlarda da belirtildiği üzere, süresi beş yılı aşan intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanamamasının nedeni, bu sözleşmelerin, "rekabet yasağı"nın süresini fiilen uzatmasıdır. Bu nedenle beş yıllık sürenin tespitinde, dağıtıcı ve bayi arasında kesintisiz olarak süregelen dikey ilişkinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Burada sözü edilen dikey ilişkidir murat, taraflar arasındaki bayilik, intifa hakkı, kira, emanet, kredi ve benzeri sözleşmelerden oluşan hukuki ve iktisadi ilişki bütünüdür. Bu bağlamda, sürenin belirlenmesinde taraflar arasında devam eden rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihin esas alınmasının gerekmektedir. Taraflar arasındaki rekabet yasağı içeren bayilik sözleşmesi ile birlikte intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarih ise, rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilmelidir. Bayilik sözleşmesi sürmekteyken intifa sözleşmesinin sona erdirilmesi veya tam tersine, intifa sözleşmesi sürmekteyken mevcut bayilik sözleşmesinin sona erdirilerek yeni bir bayilik sözleşmesi yapılması hallerinde, rekabet yasağı sona ermediğinden dikey ilişkinin de kesintiye uğramadığını kabul edilmektedir.

90

100 Bu açıklamalar çerçevesinde, bayilik sözleşmesi bulunmamasına rağmen ilgili gayrimenkulün malikleri ile POAŞ arasında 1998 yılında intifa hakkı ile başlayan dikey ilişkinin halen devam ettiği anlaşılmaktadır. Öte yandan, bu dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği görülmektedir. Rekabet Kurulunun akaryakıt sektörüne yönelik olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, 18.9.2005 tarihinden önce yapılmış olan ve bu tarih itibarıyla kalan süreleri beş yılı aşan anlaşmaların 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulama süresi bulunmaktadır.

110 Bu bağlamda, POAŞ. ile Özalp Petrol arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden intifa hakkı tesisine ilişkin resmi senetten oluşan dikey anlaşmanın, söz konusu intifa sözleşmesinin 18.9.2005 tarihi itibarıyla kalan süresi 5 yılı aştığından, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen kapsamda olduğu ve grup muafiyetinden yararlandığı anlaşılmaktadır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

- 1- Başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak imzalanan intifa sözleşmesinin 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
 - 120 2- 18.9.2010 tarihinden sonra taraflar arasında mevcut olan "rekabet yasağına dayalı dikey ilişki"nin her iki tarafın açık iradesi olmaksızın uzatılmaya zorlanması ya da bu süre sonunda rekabet etmeme şartına son verilmesine engelleyen herhangi bir durum olması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun taraflara bildirilmesine,
 - 3- Bununla birlikte intifa hakkının tapudan terkinine karar verme yetkisinin hukuk mahkemelerine ait olduğu hususunda başvuru sahibinin bilgilendirilmesine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.